

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ  
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ  
ЧОРНОБИЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО  
ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

Факультет цивільного захисту  
Кафедра управління у сфері цивільного захисту

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ  
КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ  
«ОСНОВИ ЮРИДИЧНОЇ ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

підготовка здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти  
галузь знань 08 «Право»  
спеціальність 081 «Право»

м. Черкаси

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України (протокол № 1 від «30» серпня 2021р.)

Ольга ДУЛГЕРОВА

Основи підприємницької та юридичної діяльності [методичні вказівки до виконання контрольної роботи для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

## ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА.....	5
ФОРМИ І МЕТОДИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	6
ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ....	6
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ...	9
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ.....	10
ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	12
ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ.....	26
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	40

## ВСТУП

У процесі розбудови правової держави особливо актуальною стає законність — одностайне розуміння, суворе і неухильне виконання законів усіма органами, організаціями, посадовими особами і громадянами в усіх сферах суспільного життя. У виконанні завдання щодо забезпечення законності важливу роль відіграють працівники юридичних служб, оскільки від їх принципності, професіоналізму значною мірою залежить не лише діяльність конкретного підприємства, а й зміцнення законності в економіці загалом.

### **Мета навчальної дисципліни**

„Основи підприємницької та юридичної діяльності” є формування системи знань про закономірності та особливості розвитку підприємницької та юридичної діяльності в Україні, про процес започаткування та ведення власної справи. Курс спрямовано на ознайомлення з історичними передумовами виникнення підприємництва та з його розвитком у суверенній Україні, з поглядами на підприємництво провідних українських і зарубіжних 5 вчених-економістів, на оволодіння теоретичними та практичними навичками з організації та управління власною справою, на вміння використовувати інструментарій менеджменту та маркетингу у підприємницькій діяльності.

### **Значення та місце дисципліни у навчальному процесі**

Навчальна дисципліна „Основи підприємницької та юридичної діяльності” базується на знаннях таких навчальних дисциплін, як: «Юридична деонтологія», «Економічна теорія», «Теорія держави і права», «Конституційне право».

Навчальним планом передбачене вивчення навчальної дисципліни „Основи підприємницької та юридичної діяльності” у 9 семестрі.

### **Види занять з навчальної дисципліни**

Навчальна дисципліна складається з лекційних і практичних занять, які підсумовує залік та іспит. Основні розділи та найбільш складні теми розглядаються на лекціях, інші виносяться на практичні заняття та на самостійну роботу студента.

**Завданням викладання навчальної дисципліни „Основи підприємницької та юридичної діяльності” є:**

- опанування студентами необхідних теоретичних знань у питаннях теорії та методології науки, що мають визначальне значення для всіх видів підприємницької та юридичної діяльності;

- засвоєння основних положень предмета, залучення до самостійної роботи, сформування певних знань і навичок у студентів, а також навчити аналізувати і користуватися отриманими знаннями на практиці.

Студенти також мають оволодіти навичками самостійної роботи з нормативно-правовими актами.

Відповідно до навчального плану здобувачі повинні виконати письмово контрольну роботу.

Терміни виконання контрольної роботи визначені графіком виконання контрольних робіт.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями контрольної роботи, рекомендованою літературою, вивчити їх згідно рекомендацій, які були отримані під час настановних зборів.

У контрольній роботі здобувач повинен продемонструвати знання вивчених питань, уміння виділяти головне, робити висновки. Відповіді на питання мають бути обґрунтованими та містити посилання на використані джерела.

## **ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА**

Самостійна робота здобувача, відповідно до Державних стандартів освіти, повинна становити не менш як 50% часу, передбаченого для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень.

Самостійна підготовка - це безперервний процес самостійної роботи здобувачів щодо поглиблення та поповнення знань, вмінь та навичок, необхідних для успішного оволодіння знаннями по даній дисципліні та виконання функціональних обов'язків за певними посадами.

Головною метою самостійної роботи здобувача є формування його пізнавальної активності, засвоєння ним основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості.

Основними завданнями самостійної роботи здобувача є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні встановлених стандартів.

Зміст самостійної роботи здобувача визначається навчальною програмою вивчення дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

Обсяги самостійної роботи окремого здобувача можуть значно виходити за межі навчальної програми, якщо це зацікавило його і у нього виникло бажання (потреба) у поглибленні та розширенні знань з даної навчальної дисципліни.

У процесі самостійної роботи здобувачі мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи в бібліотеці з каталогами;
- роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-

популярною літературою;

- конспектування літературних джерел;
- роботи з довідковою літературою;
- опрацювання нормативно-правових актів; статистичної інформації

тощо.

Самостійна підготовка включає в себе:

- вивчення документів законодавчого і нормативного характеру;
- постійне ознайомлення з новою юридичною, економічною, спеціальною та іншою літературою відповідно до напрямку діяльності.

Вибір питань для самостійного вивчення може бути обумовлений зацікавленістю здобувача, його прагненням до поглиблення своїх знань і навичок напрямку діяльності, а також виходячи з необхідності ліквідувати прогалини в знаннях, що можуть призвести до помилок у роботі.

Викладач може дати здобувачу індивідуальне завдання, вказавши, яку літературу необхідно вивчити і встановити строк, необхідний для цього, або запропонувати підготувати реферат по обумовленій темі, скласти проект документа. У такому разі план самостійної підготовки розробляється здобувачем і затверджується викладачем.

Самостійному вивченню здобувачами курсу чи окремих його тем передують оглядові лекції, на яких розглядаються завдання та послідовність вивчення курсу, найбільш важливі та проблематичні аспекти дисципліни, особливості їхнього вирішення у сучасних умовах глобалізації освітньої діяльності.

## **ФОРМИ І МЕТОДИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ**

Підсумковий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння здобувачами тем, передбачених програмою дисципліни «Криміналістика».

Одним з методів контролю знань дисципліни «Криміналістика» є контрольна робота здобувача.

Форма підсумкового контролю - залік.

## **ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ**

1. Історія розвитку теорії підприємництва.
2. Принципи підприємницької діяльності.
3. Функції підприємницької діяльності.
4. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності в ринковій економіці.
5. державних структур на суб'єкти ділових стосунків.
6. Права та обов'язки підприємців.

7. Види підприємств та їх класифікація
8. Сутність, переваги та недоліки одноособового володіння.
9. Особливості та види персональних товариств.
10. Визначення персонального товариства (партнерства).
11. Види персональних товариств.
12. Переваги та недоліки партнерств
13. Види товариств на капіталі (об'єднань капіталів).
14. Визначення товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, акціонерного товариства.
15. Особливості акціонерних товариств.
16. Порядок створення та структура управління акціонерного товариства.
17. Публічні та приватні акціонерні товариства.
18. Переваги та недоліки акціонерних товариств.
19. Вибір ідеї та визначення раціональної стартової стратегії.
20. Формування статутного фонду та порядок створення нового підприємства.
21. Засновницькі документи.
22. Припинення діяльності підприємницьких структур.
23. Особливості та відмінності ринку в контексті підприємницької діяльності.
24. Зміст ринку як сфери бізнесу.
25. Підходи різних авторів до визначення ринку.
26. Характеристика ознак ринку.
27. Зміст конкуренції в системі підприємництва.
28. Об'єкт конкуренції.
29. Методи конкурентного суперництва та типи конкурентної поведінки.
30. Характеристика цінових та нецінових методів конкуренції.
31. Типи конкурентної поведінки.
32. Розвиток конкуренції в сучасних умовах.
33. Сутність підприємницької таємниці.
34. Зміст та види планування.
35. Принципи та методи планування діяльності підприємства.
36. Бізнес-план як основа створення підприємства.
37. Зміст та функції підприємницького ризику ринку.
38. Шляхи та методи зниження ризику в підприємницькій діяльності.
39. Основні форми профілактики ризиків
40. Передумови та механізми державного регулювання підприємництва.
41. Механізм державного регулювання бізнесу.
42. Основні складові маркетингу підприємницької діяльності.
43. Організація підприємницької діяльності на засадах маркетингу.
44. Особливості ситуаційного мислення підприємця-менеджера.
45. Загальна характеристика культури і етики підприємництва.

### **Основи юридичної діяльності**

1. Характерні ознаки професії юрист, які відрізняють її від інших професій.
2. Формування професійної майстерності фахівця-юриста.

3. Основні вимоги, що ставляться до юридичної професії.
4. Проблеми співвідношення етики та права. Загальна культура особи.
5. Поняття професійної та правової культури. Моральна культура юриста.
6. Моральні принципи та їх відображення в юридичній діяльності.
7. Етична культура.
8. Політична культура юриста.
9. Економічна культура юриста.
10. Інформаційна культура юриста.
11. Естетична культура юриста.
12. Службовий етикет юриста.
13. Становлення юриста як особистості.
14. Причини професійної деформації поведінки працівників юридичної сфери.
15. Фактори формування професійної свідомості та культури юристів.
16. Конфліктність юридичної професії.
17. Юридична професія: поняття, основні риси.
18. Соціальна роль і призначення юриста в суспільстві.
19. Сфери професійної юридичної діяльності.
20. Поняття і види сфер діяльності юриста.
21. Діяльність юриста в органах державної влади і управління.
22. Юридична діяльність у правоохоронних органах.
23. Юрист в умовах ринкової економіки.
24. Юрист у комерційних структурах.
25. Сучасні тенденції розширення сфер юридичної професійної діяльності.
26. Правова кар'єра.
27. Перспективи різних видів правової кар'єри юриста.
28. Проблема професійної незалежності юриста і його становлення в суспільстві.
29. Основні юридичні спеціальності.
30. Характеристика діяльності суддів.
31. Суддя - носій судової влади. Службовий обов'язок судді.
32. Специфіка роботи прокурора.
33. Характеристика слідчої діяльності.
34. Особливості нотаріальної діяльності.
35. Характеристика адвокатської діяльності.
36. Юридична консультативна діяльність.
37. Поняття та загальна характеристика юридичної практичної діяльності.
38. Основні ознаки юридичної практичної діяльності.
39. Принципи юридичної практичної діяльності.
40. Професіоналізм юридичної практичної діяльності.
41. Незалежність юридичної практичної діяльності.
42. Компетентність юридичної практичної діяльності.
43. Повага та непорушення прав, свобод та законних інтересів інших суб'єктів.



44. Конфліктність юридичної практичної діяльності. Інформативність юридичної практичної діяльності.
45. Гласність юридичної практичної діяльності.
46. Конфіденційність юридичної практичної діяльності (або професійна таємниця).
47. Чесність, порядність та щирість у веденні юридичної справи.
48. Завдання та функції юридичної практичної діяльності.
49. Юридична практична діяльність і правова практика.
50. Основні дії юридичної практичної діяльності. Ведення юридичної справи.
51. Тлумачення правових текстів.
52. Консультування з правових питань.
53. Представництво юристом інтересів суб'єкта права.
54. Процедури юридичної практичної діяльності.
55. Умови здійснення юридичної практичної діяльності.
56. Прийоми та засоби юридичної практичної діяльності.
57. Координація і взаємодія у ході здійснення юридичної практичної діяльності.
58. Поняття та структура професійної культури юриста.
59. Правова культура професійної діяльності юриста, її соціальне значення.
60. Професійна правосвідомість юриста.
61. Структура правосвідомості.
62. Правомірна діяльність правника як суб'єкта юридичної діяльності.
63. Компоненти правової культури.
64. Правова культура і успіх професійної діяльності юриста.
65. Поняття етики професійної юридичної діяльності.
66. Моральна культура юриста.
67. Етичні передумови узгодження суспільних, групових і особистих інтересів юриста.
68. Політична та естетична культура юриста.
69. Поняття соціального регулювання юридичної діяльності.
70. Засоби соціального регулювання діяльності юристів.
71. Роль соціальних норм у регулюванні професійної юридичної діяльності.
72. Правове регулювання юридичної діяльності.
73. Місце норм права серед інших соціальних норм.
74. Мораль і юридична діяльність.
75. Роль естетичних, корпоративних норм у регулюванні юридичної діяльності.

## **ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ**

Оцінювання результатів засвоєння знань студентів здійснюється у такий спосіб і за такими критеріями: усне та письмове опитування; результати самостійної роботи (контрольна робота); результати іспиту.

Шкала оцінювання знань наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

**Шкала оцінювання: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	<b>A</b>	відмінно	зараховано
80-89	<b>B</b>	добре	
65-79	<b>C</b>		
55-64	<b>D</b>	задовільно	
50-54	<b>E</b>		
35-49	<b>FX</b>	незадовільно	не зараховано
1-34	<b>F</b>	незадовільно	не зараховано

**ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ**

Контрольна робота є самостійним видом роботи здобувача, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Основи підприємницької та юридичної діяльності».

Робота повинна бути надрукована на аркушах формату А4 шрифтом Times New Roman, розмір 14, інтервал - 1,5 (поля: верхнє та нижнє 2 см, лівє 3,5 см, правє 1,5 см ) та вкладена у файл. Обсяг роботи - 10-15 друкованих аркушів.

**Структура контрольної роботи:** титульний лист, зміст, відповіді на питання, список використаних джерел.

Під час виконання роботи потрібно спочатку зазначити питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретні, написані чорнилами одного кольору, державною мовою, акуратно оформлені.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, підібрати і опрацювати нормативні акти,

літературні джерела, передивитися записи, зроблені на лекціях.

При відповіді на питання - обов'язково робити посилання на нормативні акти держави, літературні джерела і використовувати їх при розкритті питань.

На кожній сторінці слід залишати поля шириною 30 - 35 мм для зауважень рецензента. В кінці роботи потрібно вказати перелік використаних джерел, поставити дату і підпис.

У список використаних джерел вносяться праці, з яких запозичуються цитати, думки, статистичні дані, на які робиться посилання. Бібліографічні посилання - це сукупність відомостей про літературне джерело, що використовується в тексті контрольної роботи. Джерела в списку літератури потрібно розташовувати згідно порядку посилань в тексті або в алфавітному порядку. Відомості про джерела повинні включати: прізвище та ініціали автора, місце видання, видавництво та рік видання, кількість сторінок. Посилання в тексті на джерела потрібно розташовувати у квадратних дужках, порядковий номер згідно з списком літератури.

Виконана робота направляється в інститут на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань здобувачів дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання - основний критерій.

2. Здатність здобувача:

– диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;

– аналізувати зміст правових актів, які нормують організацію економічних відносин у сфері цивільного захисту;

– робити узагальнюючі висновки по питанню, яке винесено на розгляд.

Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється за наступною системою:

• **«60 балів»** - якщо здобувач показав глибокі знання програмного матеріалу, грамотно і логічно його виклав, бачить проблеми та протиріччя, аналізує та розв'язує складні завдання, застосовуючи при цьому діючі нормативно-правові акти;

• **«50 балів»** - якщо здобувач твердо знає і виклав програмний матеріал, крім відтворення знань, ще і вміє розв'язувати типові завдання; без істотних помилок та вірно використав свої знання при виконанні завдання;

- «40 балів» - якщо здобувач в основному виклав матеріал, не розкривши окремих деталей, допустивши окремі несуттєві помилки при відповіді на теоретичні та практичне питання; продемонстрував вміння відтворити знання;

- «незадовільно» - якщо здобувач дав неправильну відповідь на поставлені питання або не по суті питання, або робота виконана не по варіанту.

Отримавши контрольну роботу з рецензією викладача, здобувач факультету заочного навчання зобов'язаний уважно ознайомитися із зауваженнями рецензента та внести в роботу відповідні зміни та доповнення, усунути вказані недоліки. На обкладинці допрацьованої роботи необхідно вказати «Повторно» і направити її на рецензію.

**Контрольна робота, що виконана не за своїм варіантом, в якій розкриті не всі питання, не має списку використаної літератури - не зараховується.**

Отже, контрольна робота може бути незарахована у таких випадках:

- виконано не той варіант контрольної роботи;
- завдання виконане з порушенням вимог до нього, в т.ч. стосовно обсягу;
- не виконано або не вірно виконано одне із завдань.

Здобувачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

**Варіант завдань контрольної роботи визначається по номеру студента у списку групи.**

Роздрукована контрольна робота передається методисту відділу заочного навчання.

Здобувач при необхідності може звернутися за усною або письмовою консультацією до викладача.

## **ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ**

### **Варіанти контрольних робіт з курсу «Основи підприємницької та юридичної діяльності»**

#### **Варіант 1**

I. Розкрийте наведені теоретичні питання:

1. Сутність та функції підприємництва.
2. Обмеження в підприємницькій діяльності.
3. На конкретних прикладах розкрийте, переважно в яких сферах поширений франчайзинг. Поясніть чому.

II. Виконайте тестові завдання.

1. Юрист - це:
  - а) професія;
  - б) напрям підготовки;
  - в) галузь знань;
  - г) програма професійного спрямування.
2. Закон України «Про Національну поліцію» було прийнято у:
  - а) 2015 р.;
  - б) 1998 р.;
  - в) 1990 р.;
  - г) 2013 р.
3. Юридична практична діяльність виявляється, як правило:
  - а) у подіях;
  - б) у діях;
  - в) у відчуттях;
  - г) у концепціях.
4. Вид соціальної діяльності, який здійснюють юристи з використанням юридичних засобів, дотримуючись в установлених законом випадках юридичної форми з метою розв'язання різних юридичних проблем - це:
  - а) юридична справа;
  - б) принципи юридичної деонтології;
  - в) юридична діяльність;
  - г) соціальна діяльність.
5. Життєвий випадок, який існує у вигляді окремої самостійної ситуації (наприклад, правопорушення, суперечка), яка потребує розгляду і вирішення відповідно до норм права компетентним органом - це:
  - а) юридична справа;
  - б) функції юридичної діяльності;
  - в) юридична діяльність;
  - г) соціальна діяльність.
6. Відносно відокремлені, однорідні дії, спрямовані на певні сфери суспільного життя ( поділяються на загально-соціальні та спеціально-юридичні) - це:
  - а) юридична справа;
  - б) функції юридичної діяльності;
  - в) юридична діяльність;
  - г) принципи соціальної діяльності.
7. Закон України «Про Службу безпеки України» було прийнято у:
  - а) 2001 р.;
  - б) 1992 р.;
  - в) 1997 р.;
  - г) 2003 р.
8. Фахівець, що одержав повний набір юридичних знань, вмінь і навичок відповідно до державних стандартів освіти та володіє правом займати певні посади в різних сферах юридичної практики, тобто займатися визначеною юридичною практичною діяльністю - це:
  - а) юрист;
  - б) суддя;

б) прокурор; в) адвокат.

9. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» було прийнято у:

- а) 2001 р.;
- б) 1998 р.;
- в) 2010 р.;
- г) 2003 р.

10. Єдність теоретичного і матеріально-практичного процесів, які здійснюються соціальними суб'єктами з метою цілеспрямованого використання та зміни навколишнього середовища в інтересах людей - це:

- а) юридична діяльність;
- б) соціальна діяльність;
- в) система юридичної деонтології;
- г) методологія юридичної деонтології.

## Варіант 2

I. Розкрийте наведені теоретичні питання:

- 1. Принципи підприємницької діяльності.
- 2. Установчі документи суб'єктів підприємництва.
- 3. Поясніть основні причини обмеженості розвитку венчурного фінансування в Україні.

II. Виконайте тестові завдання.

1. Юридичний процес - це:

- а) різновид соціального процесу; б) економічний процес;
- в) варіативний процес; г) система дефініцій.

2. Система процесуальних дій - це:

- а) визначений нормами права порядок діяльності слідчих, адміністративних, судових та інших органів;
- б) нормативний комплекс;
- в) визначений нормами права порядок діяльності випускників юридичних вищих навчальних закладів;
- г) визначений нормами права порядок діяльності суб'єктів практичної юридичної діяльності.

3. Правотворчий процес - це:

- а) урегульована правовими нормами система взаємозалежних процедур (стадій) по прийняттю, зміні, обнародуванню (доведенню до відома виконавців) законів і підзаконних актів уповноваженими органами держави, організаціями і посадовими особами;
- б) визначений нормами права порядок діяльності суб'єктів практичної юридичної діяльності;
- в) нормативний комплекс;
- г) визначений нормами права порядок діяльності слідчих, адміністративних, судових та інших органів.

4. Здійснювана компетентними суб'єктами юридична діяльність щодо

прийняття, тлумачення і реалізації правових розпоряджень, узятя в єдності з накопиченим соціально-правовим досвідом - це:

а) юридичний комплекс; б) економічний процес; в) варіативний процес; г) юридична практика.

5. Сукупність процесуальних, забезпечених системою юридичних гарантій вимог до дій учасників процесу, спрямованих на досягнення конкретного правового результату - це:

а) різновид соціального процесу; б) процесуальна форма; в) варіативний процес; г) юридичний процес.

6. Здійснювана компетентними суб'єктами юридична діяльність щодо прийняття, тлумачення і реалізації правових розпоряджень, узятя в єдності з накопиченим соціально-правовим досвідом - це:

а) юридичний комплекс; б) економічний процес; в) варіативний процес; г) юридична практика.

7. Сукупність процесуальних, забезпечених системою юридичних гарантій вимог до дій учасників процесу, спрямованих на досягнення конкретного правового результату - це:

а) різновид соціального процесу; б) процесуальна форма; в) варіативний процес; г) юридичний процес.

8. Кримінальний процесуальний кодекс України було прийнято у: а) 2014 р.;

б) 1998 р.;

в) 2012 р.;

г) 2003 р.

9. Цивільний процесуальний кодекс України було прийнято у: а) 2004 р.;

б) 1997 р.;

в) 2012 р.;

г) 2008 р.

10. Кодекс адміністративного судочинства України було прийнято у: а) 2004 р.;

б) 1995 р.;

в) 2005 р.;

г) 2007 р.

### Варіант 3

I. Розкрийте наведені теоретичні питання:

1. Правова база розвитку підприємництва.

2. Механізм заснування власної справи.

3. Обґрунтуйте об'єктивну необхідність державного регулювання підприємництва і розкрийте його методи.

II. Виконайте тестові завдання.

1. Закон України «Про Вищу раду юстиції» було прийнято у: а) 2001 р.;

б) 1998 р.;

в) 1991 р.;

г) 2003 р..

2. Невід'ємними атрибутами залу засідань Вищої ради юстиції є: а) Державний

Герб України та портрет Президента України;

б) Державний Прапор України та портрет Президента України; в) Державний Герб України та Державний Прапор України;

г) портрет Президента України.

3. Відповідно до Конституції України Вища рада юстиції складається: а) з дванадцяти членів;

б) з двадцяти членів;

в) з вісімнадцяти членів;

г) з двадцяти п'яти членів.

4. До складу Вищої ради юстиції входить за посадою: а) Голова Верховного Суду України;

б) Президент України;

в) Голова Верховної Ради України; г) Міністр фінансів України.

5. До складу Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури входять:

а) тридцять сім членів; б) тридцять членів;

в) десять членів; г) двадцять членів.

6. Голова Вищої ради юстиції обирається з членів Вищої ради юстиції: а) на три роки;

б) на два роки; в) на п'ять років;

г) на чотири роки.

7. Вища кваліфікаційна комісія суддів України діє у складі: а) п'ятнадцяти членів;

б) чотирнадцяти членів; в) шістнадцяти членів;

г) вісімнадцяти членів.

8. Вища кваліфікаційна комісія суддів України вважається повноважною за умови призначення до її складу:

а) не менше восьми членів; б) не менше семи членів;

в) не менше шістнадцяти членів; г) більше трьох членів.

9. До складу Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури входять:

а) тридцять сім членів; б) тридцять членів;

в) десять членів; г) двадцять членів.

10. Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури є повноважною за умови обрання:

а) не менше двох третин її складу; б) не менше половини її складу; в) десяти членів;

г) трьох членів.

#### Варіант 4

I. Розкрийте наведені теоретичні питання:

1. Історичний розвиток поняття “підприємництво”.

2. Ліцензування і патентування в підприємницькій діяльності.

3. Форми фінансової підтримки малого і середнього підприємництва в



Україні.

4. II. Виконайте тестові завдання.

1. Закон України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» було прийнято у:

- а) 2012 р.;
- б) 2002 р.;
- в) 1997 р.;
- г) 2003 р.

2. Правосуддя в Україні здійснюється:

- а) судами та органами державної влади і місцевого самоврядування; б) судами та органами місцевого самоврядування;
- в) судами та органами державної влади;
- г) виключно судами.

3. Органом конституційної юрисдикції в Україні є: а) Верховний Суд України;

- б) Конституційний Суд України; в) суди загальної юрисдикції;
- г) Конституційний Суд України і Верховний Суд України.

4. Несумісною з діяльністю адвоката є:

- а) військова або альтернативна (невійськова) служба; б) нотаріальна діяльність;
- в) судово-експертна діяльність; г) всі вищевикладені.

5. Генеральний прокурор України призначається на посаду: а) за згодою Верховної Ради України Президентом України; б) без згоди Верховної Ради України Президентом України;

- в) за згодою Голови Верховної Ради України Президентом України; г) Верховною Радою України.

6. Незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту - це:

- а) адвокатська діяльність;
- б) адвокатське самоврядування; в) адвокатура;
- г) гуманітарна діяльність адвоката.

7. Загальну структуру та чисельність Міністерства внутрішніх справ України затверджує:

- а) Верховна Рада України;
- б) Голова Верховна Рада України; в) Президент України;
- г) Кабінет Міністрів України.

8. Суди загальної юрисдикції утворюються і ліквідовуються: а) Кабінетом Міністрів України;

- б) Президентом України;
- в) Головою Верховної Ради України; г) Верховною Радою України.

9. Кількість суддів у суді загальної юрисдикції визначається: а) Державною судовою адміністрацією України;

- б) Головою Верховної Ради України; в) Президентом України;
- г) Кабінетом Міністрів України.

10. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» було прийнято у:

- а) 2012 р.;
- б) 2002 р.;

- в) 1997 р.;
- г) 1992 р.

### Варіант 5

#### I. Розкрийте наведені теоретичні питання:

1. Механізм державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності —юридична особа.
2. Види господарських товариств та їх характеристика.
3. Урядові та неурядові організації, що сприяють розвитку підприємництва в Україні.

#### II. Виконайте тестові завдання.

1. Встановлення загальних взаємозв'язків у професійно - правовій сфері – це:
  - а) правове судження; б) правосвідомість; в) правотворчість;
  - г) правовий умовивід.
2. Порядок, за яким рішення ухвалюються на основі безпосереднього і конкретного волевиявлення та думки всіх громадян - це:
  - а) громадянське суспільство;
  - б) пряма (безпосередня) демократія; в) політична культура;
  - г) правова культура.
3. Організаційна, регулятивна і контрольна сфера суспільства, в межах якої здійснюється соціальна діяльність, спрямована головним чином на досягнення, утримання й реалізацію влади індивідами й соціальними групами задля здійснення власних запитів і потреб - це:
  - а) політика;
  - б) політологія;
  - в) політичний устрій; г) політичний режим.
4. Зареєстроване згідно з законом добровільне об'єднання громадян - прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, що має своєю метою сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян, бере участь у виборах та інших політичних заходах - це:
  - а) громадське об'єднання; б) громадська спілка;
  - в) політична партія; г) політичний реєстр.
5. Засновниками громадської організації можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах і які:
  - а) досягли 16 років; б) досягли 21 року; в) досягли 25 років; г) досягли 18 років.
6. Система знань про політику, вміння реалізовувати ці знання, а також реально втілювати їх у життя - це:
  - а) псевдополітична культура; б) демократія;
  - в) політична культура; г) правова культура.
7. Закон України «Про політичні партії в Україні» було прийнято у: а) 2010 р.; б) 2002 р.; в) 1995 р.; г) 2001 р.

8. Громадянин України може перебувати одночасно:

- а) лише в одній політичній партії; б) лише в двох політичних партіях; в) в трьох політичних партіях;
- г) в будь-яких політичних партіях без обмеження.

9. Закон України «Про громадські об'єднання» було прийнято у: а) 2011 р.;

- б) 2005 р.;
- в) 1991 р.;
- г) 2012 р.

10. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» було прийнято у:

- а) 1999 р.;
- б) 2008 р.;
- в) 1991 р.;
- г) 2012 р.

### Варіант 6

I. Розкрийте наведені теоретичні питання:

1. Види підприємств в Україні.
2. Характеристика внутрішніх джерел фінансування підприємництва.
3. Лізинг як вид підприємницької діяльності.

II. Виконайте тестові завдання.

1. Сукупність правових, адміністративних, організаційних, технічних та інших заходів, що забезпечують збереження, цілісність інформації та належний порядок доступу до неї - це:

- а) захист інформації; б) інформація;
- в) правова інформація;
- г) компіювання інформації.

2. Закон України «Про інформацію» було прийнято у: а) 1992 р.;

- б) 2001 р.;
- в) 2003 р.;
- г) 1997 р.

3. План формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду - це:

- а) бюджетна система; б) бюджет;
- в) бюджетний дефіцит; г) проект бюджету.

4. До місцевих податків належить:

- а) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; б) податок на додану вартість;
- в) податок на прибуток підприємств; г) екологічний податок.

5. Систематичний розподіл вартості основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації) - це:

- а) активи;

- б) аваль;  
в) основний капітал; г) амортизація.
6. Бюджетний кодекс України було прийнято у:  
а) 2010 р.;  
б) 2001 р.;  
в) 2003 р.;  
г) 1997 р.
7. Податковий кодекс України було прийнято у:  
а) 1993 р.;  
б) 2010 р.;  
в) 2003 р.;  
г) 1998 р.
8. Юридична особа, у якої обсяг доходу від усіх видів діяльності за останні чотири послідовні податкові (звітні) квартали перевищує п'ятсот мільйонів гривень або загальна сума сплачених до Державного бюджету України податків за платежами, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, за такий самий період перевищує дванадцять мільйонів гривень - це:  
а) активний платник податків;  
б) великий платник податків; в) значний платник податків; г) платник податків.
9. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» було прийнято у:  
а) 1991 р.;  
б) 2004 р.;  
в) 2003 р.;  
г) 1995 р.
10. Тип природних комплексів, у якому поєднуються переважно деревна та чагарникова рослинність з відповідними ґрунтами, трав'яною рослинністю, тваринним світом, мікроорганізмами та іншими природними компонентами, що взаємопов'язані у своєму розвитку, впливають один на одного і на навколишнє природне середовище - це:  
а) лісова ділянка; б) ліс;  
в) лісова земельна ділянка; г) лісові відносини.

## Варіант 7

### I. Розкрийте наведені теоретичні питання:

1. Підприємницька діяльність без створення юридичної особи.
2. Особливості фінансово-кредитного підприємництва.
3. Міжнародні організації, що сприяють розвитку підприємництва в Україні.

### II. Виконайте тестові завдання.

1. В Україні діють вищі навчальні заклади таких типів:  
а) лекторій;  
б) академія;  
в) комбінат;

г) ліцей.

2. Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня:

- а) бакалавра;
- б) молодшого бакалавра;
- в) спеціаліста;
- г) молодшого спеціаліста.

3. Основним завданням системи професійної підготовки юристів є:

- а) здійснення широкомасштабних наукових досліджень;
- б) забезпечення потреб практичних органів кваліфікаційними кадрами, поширення правових знань, ствердження ідеалів справедливості та гуманізму;
- в) здійснення виховного процесу,
- г) розробка концепції розвитку законодавчої системи України.

4. Визначення «навчання, що здійснюється працівником з метою одержання нової спеціальності або в разі його переміщення на іншу (споріднену) роботу, виконання якої потребує нових знань, вмінь та навичок» відповідає поняттю:

- а) перепідготовка;
- б) стажування;
- в) підвищення кваліфікації;
- г) практика.

5. Спеціалізація юридичної роботи обумовлюється:

- а) політичною обстановкою в країні;
- б) рівнем юридичної техніки та правової культури громадян;
- в) потребами юридичної практики;
- г) наявністю широкої системи спеціалізованих юридичних навчальних закладів.

6. Специфічний вид юридичної практичної діяльності, який полягає в пізнанні подій протиправного характеру за допомогою відповідних закону прийомів та засобів, включаючи їх примусову реалізацію у випадках вчинення протидії розслідуванню злочинів - це:

- а) слідча діяльність;
- б) суддівська діяльність;
- в) адвокатська діяльність;
- г) прокурорська діяльність.

7. Мета юридичної практичної діяльності:

- а) захист прав, свобод і законних інтересів суб'єктів права,
- б) сприяння визнанню й домінуванню загальнолюдських цінностей та права у суспільстві,
- в) забезпечення правності діянь суб'єктів права та охорона правопорядку;
- г) все вищеназване.

8. Надання послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги - це завдання:

- а) прокуратури;

- б) адвокатури;
- в) поліції;
- г) суду.

9. Основні вимоги, що ставляться до кандидатів на посаду судді:

- а) віросповідання;
- б) національність;
- в) грамотність;
- г) вища юридична освіта і стаж.

10. Суддя може займатися у вільний від роботи час:

- а) підприємницькою діяльністю;
- б) консультативною діяльністю;
- в) викладацькою діяльністю;
- г) політичною діяльністю.

## Варіант 8

I. Розкрийте наведені теоретичні питання:

1. Державна регуляторна політика у сфері підприємництва.
2. Комерційне посередництво як вид підприємницької діяльності.
3. Статутний фонд та його формування.

II. Виконайте тестові завдання.

1. Вид соціальної діяльності, який здійснюють юристи з використанням юридичних засобів, дотримуючись в установлених законом випадках юридичної форми з метою розв'язання різних юридичних проблем - це:

- а) культурна діяльність;
- б) юридична діяльність;
- в) цілеспрямована практика;
- г) професійний обов'язок.

2. Визначте, що згідно з грецькою міфологією є основним символом правової діяльності та судочинства:

- а) богиня Феміда;
- б) богиня Юнона;
- в) богиня Афродіта;
- г) богиня Венера.

3. Життєвий випадок, який існує у вигляді окремої самостійної ситуації (наприклад, правопорушення, суперечка), яка потребує розгляду і вирішення відповідно до норм права компетентним органом - це:

- а) юридична дія;
- б) юридичний інцидент;
- в) юридична подія;
- г) юридична справа.

4. Правоохоронна діяльність поділяється на такі види:

- а) адвокатська, слідча, прокурорська, судова, нотаріальна тощо;
- б) консультування, тлумачення, виступи в юридичних установах, ведення

юридичної справи тощо;

в) попередження правопорушень, припинення правопорушення, розкриття правопорушень, розслідування правопорушень, визначення судом чи іншими компетентними органами покарання правопорушника, виконання покарання;

г) пізнавально-пошукова, організаційна, реконструктивна, реєстраційна, комунікативна.

5. За інтелектуальним змістом юридична діяльність поділяється на:

а) адвокатська, слідча, прокурорська, судова, нотаріальна тощо;

б) консультування, тлумачення, виступи в юридичних установах, ведення юридичної справи тощо;

в) попередження правопорушень, припинення правопорушення, розкриття правопорушень, розслідування правопорушень, визначення судом чи іншими компетентними органами покарання правопорушника, виконання покарання;

г) пізнавально-пошукова, організаційна, реконструктивна, реєстраційна, комунікативна.

6. Вид юридичної діяльності, який складає окрему та самостійну гілку влади, - це:

а) прокурорська;

б) слідча;

в) суддівська;

г) контрольна.

7. За інтелектуальним змістом юридична діяльність може бути:

а) комунікативна;

б) управлінська;

в) пізнавально-пошукова;

г) конструкційна.

8. Транспарентність - це:

а) гласність, відкритість;

б) терпимість, толерантність;

в) професіоналізм, компетентність;

г) конфіденційність.

9. Наявність правових та інших спеціальних знань, навичок та вмінь, професійного досвіду, які набуваються внаслідок професійної підготовки та здійснення професійної діяльності - це:

а) відкритість;

б) толерантність;

в) компетентність;

г) конфіденційність.

10. В Україні діють вищі навчальні заклади таких типів:

а) лекторій;

б) академія;

в) комбінат;

г) ліцей.

## Варіант 9

### I. Розкрийте наведені теоретичні питання:

1. Оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності.
2. Роль бізнес-планування в підприємстві.
3. Припинення діяльності підприємницьких структур.

### II. Виконайте тестові завдання.

1 . Спеціалізація юридичної роботи обумовлюється:

- а) політичною обстановкою в країні;
- б) рівнем юридичної техніки та правової культури громадян;
- в) потребами юридичної практики;
- г) наявністю широкої системи спеціалізованих юридичних навчальних закладів.

2. Специфічний вид юридичної практичної діяльності, який полягає в пізнанні подій протиправного характеру за допомогою відповідних закону прийомів та засобів, включаючи їх примусову реалізацію у випадках вчинення протидії розслідуванню злочинів - це:

- а) слідча діяльність;
- б) суддівська діяльність;
- в) адвокатська діяльність;
- г) прокурорська діяльність.

3. Етичні вимоги, що містяться в правових нормах, невиконання яких може мати негативні наслідки - це:

- а) корпоративна естетика; б) державна естетика;
- в) напрям етики; г) офіційна етика.

4. «Присяга працівника органів внутрішніх справ України» була затверджена Постановою Кабінету Міністрів України у:

- а) 1995 р.;
- б) 2001 р.;
- в) 1991 р.;
- г) 2010 р.

5. Громадяни України, які вперше зараховуються на службу до податкової міліції на посади начальницького складу: а) складають присягу;

- б) не складають присягу;
- в) складають присягу після двох років служби; г) складають присягу після трьох років служби.

6. Система знань про політику, вміння реалізовувати ці знання, а також реально втілювати їх у життя - це:

- а) псевдополітична культура; б) демократія;
- в) політична культура; г) правова культура.

7. Закон України «Про політичні партії в Україні» було прийнято у: а) 2010 р.;

- б) 2002 р.;
- в) 1995 р.;
- г) 2001 р.

8. Вид соціальної діяльності, який здійснюють юристи з використанням юридичних засобів, дотримуючись в установлених законом випадках



юридичної форми з метою розв'язання різних юридичних проблем - це:

- а) культурна діяльність;
- б) юридична діяльність;
- в) цілеспрямована практика;
- г) професійний обов'язок.

9. Визначте, що згідно з грецькою міфологією є основним символом правової діяльності та судочинства:

- а) богиня Феміда;
- б) богиня Юнона;
- в) богиня Афродіта;
- г) богиня Венера.

10. Життєвий випадок, який існує у вигляді окремої самотійної ситуації (наприклад, правопорушення, суперечка), яка потребує розгляду і вирішення відповідно до норм права компетентним органом - це:

- а) юридична дія;
- б) юридичний інцидент;
- в) юридична подія;
- г) юридична справа.

#### Варіант 10

I. Розкрийте наведені теоретичні питання:

1. Види підприємницької діяльності.
2. Спрощена система оподаткування.
3. Проблеми розвитку підприємництва в Україні.

II. Виконайте тестові завдання.

1. Вчення про систему морально-правових випереджувальних принципів професійної поведінки юриста, які відображають фактичні знання про людину, мораль, правові явища і суспільні закони з метою їх подальшого втілення у правову діяльність - це:

- а) правнича етика;
- б) правнича естетика;
- в) юридична деонтологія; г) юридична психологія.

2. Складний духовний феномен, який поєднує у собі гармонійність духовних структур людини (красу мислення), досконалість речей і явищ, котрі постають предметом мислення, і досконалість способів втілення в образах (знаках) прекрасно мислимих предметів - це:

- а) етика;
- б) естетика;
- в) правнича етика;
- г) юридична психологія.

3. Етичні вимоги, що містяться в правових нормах, невиконання яких може мати негативні наслідки - це:

- а) корпоративна естетика; б) державна естетика;
- в) напрям етики; г) офіційна етика.

4. «Присяга працівника органів внутрішніх справ України» була затверджена Постановою Кабінету Міністрів України у:

- а) 1995 р.;
- б) 2001 р.;
- в) 1991 р.;
- г) 2010 р.

5. Громадяни України, які вперше зараховуються на службу до податкової міліції на посади начальницького складу: а) складають присягу; б) не складають присягу; в) складають присягу після двох років служби; г) складають присягу після трьох років служби.

6. Наука, що узагальнює засоби формування спрямування психічної діяльності усіх учасників юридичної практики, вивчає психічні закономірності для їх найбільш успішного використання у мистецтві спілкування і прийнятті правильного рішення - це:

- а) правова психологія; б) правова естетика;
- в) напрям етики;
- г) юридична естетика.

7. Органічна єдність психологічної освіченості (знань, навичок, прийомів автотренінгу, саморегуляції тощо), волі, відповідних професійно-психологічних якостей, які чинять ефективний вплив на розв'язання правових ситуацій - це:

- а) корпоративна культура юриста; б) естетична культура юриста;
- в) етична культура юриста;
- г) психологічна культура юриста.

8. Закон України «Про нотаріат» було прийнято у: а) 1998 р.;

- б) 2007 р.;
- в) 1993 р.;
- г) 2010 р.

9. Розуміння юристом правил зовнішньої гармонії своєї професійної діяльності та реалізація їх на практиці з метою ефективного розв'язання юридичних завдань - це:

- а) корпоративна культура юриста; б) естетична культура юриста;
- в) етична культура юриста;
- г) психологічна культура юриста.

10. Указ Президента України «Про офіційні символи глави держави» було прийнято у:

- а) 1998 р.;
- б) 2005 р.;
- в) 1999 р.;
- г) 2007 р.

## **ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ**

**Адвокат** - фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені законом.

**Адвокатська діяльність** - незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту.

**Адвокатське самоврядування** - гарантоване державою право адвокатів самостійно вирішувати питання організації та діяльності адвокатури в порядку, встановленому законом.

**Акредитація напрямів (спеціальностей) навчальних закладів** - це підтвердження здатності вищих навчальних закладів (ВНЗ) здійснювати підготовку фахівців на рівні державних вимог з певного напрямку (спеціальності).

**Акредитація** - процедура надання вищому навчальному закладу певного типу права провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації, відповідно до вимог стандартів вищої освіти, а також до державних вимог щодо кадрового, науково -методичного та матеріально - технічного забезпечення.

**Акредитована спеціальність** - спеціальність відповідного освітньо - кваліфікаційного рівня, за якою вищий навчальний заклад певного типу отримав право провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації.

**Акредитований вищий навчальний заклад** - вищий навчальний заклад, що визнаний спроможним провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації, за напрямами і спеціальностями відповідних освітньо -кваліфікаційних рівнів, не менше двох третин з яких є акредитованими.

**Акредитований напрям** - напрям, за яким вищий навчальний заклад певного типу отримав право провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації.

**Актівий запис цивільного стану** - це документ органу державної реєстрації актів цивільного стану, який містить персональні відомості про особу та підтверджує факт проведення державної реєстрації акта цивільного стану.

**Аспірант** - особа, яка має повну вищу освіту і освітньо - кваліфікаційний рівень магістра або спеціаліста, навчається в аспірантурі (ад'юнктурі) вищого навчального закладу або наукової установи для підготовки дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

**Атестація педагогічних працівників** - це визначення їх відповідності зайнятій посаді, рівню кваліфікації, залежно від якого та стажу педагогічної роботи їм встановлюється кваліфікаційна категорія, та відповідний посадовий оклад (ставка заробітної плати) в межах схеми посадових окладів.

**Бакалавр** - освітньо - кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі повної загальної середньої освіти здобула базову вищу освіту, фундаментальні і спеціальні уміння та знання щодо узагальненого об'єкта праці (діяльності), достатні для виконання завдань та обов'язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

**Болонський процес** - процес структурного реформування національних систем вищої освіти країн Європи, зміни освітніх програм і потрібних інституційних перетворень у вищих навчальних закладах Європи. Його метою було створення до 2010 року європейського наукового та освітнього простору задля підвищення спроможності випускників вищих навчальних закладів до працевлаштування, поліпшення мобільності громадян на європейському ринку праці, підняття конкурентоспроможності європейської вищої школи.

**Бюджетні установи** - державні або комунальні підприємства, установи та організації, видатки яких повністю фінансуються з бюджету.

**Вища освіта** - рівень освіти, який здобувається особою у вищому навчальному закладі в результаті послідовного, системного та цілеспрямованого процесу засвоєння змісту навчання, який ґрунтується на повній загальній середній освіті й завершується здобуттям певної кваліфікації за підсумками державної атестації.

**Вища рада юстиції** - колегіальний, незалежний органом, відповідальний за формування високопрофесійного суддівського корпусу, здатного кваліфіковано, сумлінно та неупереджено здійснювати правосуддя на професійній основі, а також за прийняття рішень стосовно порушень судьями і прокурорами вимог щодо несумісності та у межах своєї компетенції про їх дисциплінарну відповідальність.

**Вищий навчальний заклад II рівня акредитації** - вищий навчальний заклад, у якому здійснюється підготовка фахівців за спеціальностями освітньо - кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста та за напрямками підготовки освітньо - кваліфікаційного рівня бакалавра.

**Вищий навчальний заклад державної форми власності** - вищий навчальний заклад, заснований державою, що фінансується з державного бюджету і підпорядковується відповідному центральному органу виконавчої влади.

**Вищий навчальний заклад комунальної форми власності** - вищий навчальний заклад, заснований місцевими органами влади, що фінансується з місцевого бюджету і підпорядкований місцевим органам влади.

**Вищий навчальний заклад приватної форми власності** - вищий навчальний заклад, заснований на приватній власності і підпорядкований власнику (власникам).

**Вищий навчальний заклад** - освітній, освітньо -науковий заклад, який заснований і діє відповідно до законодавства про освіту, реалізує відповідно до наданої ліцензії освітньо - професійні програми вищої освіти за певними освітніми та освітньо - кваліфікаційними рівнями, забезпечує навчання, виховання та професійну підготовку осіб відповідно до їх покликання, інтересів, здібностей та нормативних вимог у галузі вищої освіти, а також здійснює наукову та науково -технічну діяльність.

**Внутрішній трудовий розпорядок** - система відносин, яка регулюється нормами трудового права і яка складається всередині трудового колективу підприємства, установи, організації, незалежно від форм власності, при виконанні виробничих завдань і яка забезпечує здійснення суб'єктивних прав

та виконання обов'язків усіма учасниками трудового процесу.

**Вступне випробування** - перевірка рівня знань, умінь та навичок особи з конкурсного предмета, з навчальної дисципліни за програмою вищого навчального закладу, рівня здібностей до певного виду діяльності, що проводиться з метою оцінювання зазначеного рівня для конкурсного відбору до вищого навчального закладу у формі зовнішнього незалежного оцінювання, вступного екзамену або творчого конкурсу, фахового випробування.

**Вчений** - фізична особа (громадянин України, іноземець або особа без громадянства), яка має повну вищу освіту та проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження і отримує наукові та (або) науково - технічні результати. Вчений є основним суб'єктом наукової і науково - технічної діяльності.

**Деонтологія** - вчення про проблеми моралі і моральності, розділ етики.

**Державна акредитаційна комісія (ДАК)** - це постійно діючий орган, який забезпечує додержання вимог до ліцензування, атестації та акредитації вищих, професійно - технічних навчальних закладів і закладів післядипломної освіти, підприємств, установ та організацій за напрямками (спеціальностями) та професіями підготовки і перепідготовки фахівців післядипломної освіти.

**Державна атестація осіб, які закінчують вищі навчальні заклади** - встановлення відповідності рівня якості отриманої ними вищої освіти вимогам стандартів вищої освіти по закінченню навчання за напрямом, спеціальністю.

**Державна політика у галузі освіти (державна освітня політика)** - це діяльність держави щодо забезпечення функціонування та розвитку системи освіти.

**Державний реєстр актів цивільного стану громадян** - це державна електронна інформаційна система, яка містить відомості про акти цивільного стану, зміни, що вносяться до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання та відомості про видачу свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану і про видачу витягів з нього.

**Державний реєстр вищих навчальних закладів** - це система збирання, накопичення, оброблення, аналізу та використання інформації про вищі навчальні заклади усіх типів і форм власності, їх відокремлені структурні підрозділи (філії, представництва тощо), створені на території України та за її межами, інших юридичних осіб, що надають освітні послуги у галузі вищої освіти на підставі ліцензії, виданої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України.

**Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави** - перелік науково - дослідних, науково - технічних установ усіх форм власності та вищих навчальних закладів III - IV рівнів акредитації усіх форм власності, діяльність яких має важливе значення для розвитку науки, економіки і виробництва.

**Державний стандарт вищої освіти** - це сукупність норм, які визначають зміст вищої освіти, зміст навчання, засіб діагностики якості вищої освіти та нормативний термін навчання.

**Державні стандарти освіти** - це сукупність норм, що визначають вимоги до змісту, обсягу і рівня освітньої та фахової підготовки в Україні.

**Дистанційне навчання** - індивідуалізований процес передання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціалізованому середовищі, що створене на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно - комунікаційних технологій. У процесі дистанційного навчання використовуються дистанційні курси - інформаційні продукти, які є достатніми для навчання за окремими навчальними дисциплінами.

**Дисципліна праці** - сукупність нормативно-правових приписів, які регулюють обов'язки сторін трудових правовідносин, спрямованих на забезпечення належного процесу праці.

**Дисциплінарна відповідальність** - обов'язок порушника трудової дисципліни притерпіти негативні наслідки правового, організаційного чи матеріального характеру.

**Договір про надання правової допомоги** - домовленість, за якою одна сторона (адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується здійснити захист, представництво або надати інші види правової допомоги другій стороні (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт зобов'язується оплатити надання правової допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору.

**Договір** - домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

**Доктор наук** - наукова ступінь, що присуджується спеціалізованими вченими радами вищих навчальних закладів, наукових установ та організацій у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

**Докторант** - особа, яка має науковий ступінь кандидата наук і зарахована до докторантури для підготовки дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук.

**Доцент** - вчене звання, яке на основі рішення Вченої (наукової, науково - технічної, технічної) ради, яка діє в системі міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади або установи, присвоює спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі освіти і науки у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

**Загальні методи юридичної деонтології** - це методи загально-філософського світосприйняття, що базуються на цінностях і явищах, які сформовані людством протягом свого розвитку, основу яких становить філософська діалектика. Зміст цих методів опосередковує загальні принципи пізнання (об'єктивність, пізнаваність, динаміка, детермінізм, історизм, єдність теорії і практики, науковість і конкретність істини).

**Заробітна плата** - винагорода за працю залежно від кваліфікації працівника, складності, кількості, якості та умов виконаної роботи, а також виплати компенсаційного та стимулюючого характеру.

**Захист** - вид адвокатської діяльності, що полягає в забезпеченні захисту прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішується питання про їх застосування у кримінальному провадженні, особи, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію), а також особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення.

**Заява (клопотання)** - звернення громадян із проханням про сприяння реалізації закріплених Конституцією та чинним законодавством їх прав та інтересів або повідомлення про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, народних депутатів України, депутатів місцевих рад, посадових осіб, а також висловлення думки щодо поліпшення їх діяльності. Клопотання - письмове звернення з проханням про визнання за особою відповідного статусу, прав чи свобод тощо.

**Здобувач** - особа, яка прикріплена до аспірантури або докторантури вищого навчального закладу або наукової установи і готує дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата наук без навчання в аспірантурі, або особа, яка має науковий ступінь кандидата наук і готує дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора наук без перебування в докторантурі.

**Зміст вищої освіти** - обумовлена цілями та потребами суспільства система знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей, що має бути сформована в процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технологій, культури та мистецтва.

**Зміст договору** - умови (пункти), визначені на розсуд сторін і погоджені ними, та умови, які є обов'язковими відповідно до актів цивільного законодавства.

**Зміст навчання** - структура, зміст і обсяг навчальної інформації, засвоєння якої забезпечує особі можливість здобуття вищої освіти і певної кваліфікації.

**Зміст освіти** - це обумовлені цілями та потребами суспільства вимоги до системи знань, умінь та навичок, світогляду та громадських і професійних якостей майбутнього фахівця, що формуються у процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку науки, техніки, технологій та культури. Зміст освіти встановлюється в освітньо - кваліфікаційних характеристиках та інших актах органів управління освітою і змінюється відповідно до рівня розвитку науки, культури, виробництва, суспільства.

**Зміст трудових правовідносин** - обсяг взаємних суб'єктивних трудових прав та обов'язків учасників трудових правовідносин.

**Інноваційна діяльність** - діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

**Інноваційна освітня діяльність** - розробка, розповсюдження та застосування освітніх інновацій.

**Інновації** - новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні

технології, продукція або послуги, а також організаційно - технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

**Кафедра** - базовий структурний підрозділ вищого навчального закладу (його філій, інститутів, факультетів), що проводить навчально - виховну і методичну діяльність з однієї або кількох споріднених спеціальностей, спеціалізацій чи навчальних дисциплін і здійснює наукову, науково - дослідну та науково - технічну діяльність за певним напрямом.

**Кваліфікація** - ступінь та вид професійної підготовки, які необхідні для виконання певного роду роботи.

**Колегіум** - загальноосвітній навчальний заклад III ступеня філологічно - філософського та (або) культурно - естетичного профілів.

**Контракт** - особливий вид трудового договору, в якому строк його дії, права, обов'язки і відповідальність сторін (зокрема матеріальна), умови матеріального забезпечення і організації праці працівника, умови розірвання договору можуть встановлюватися за угодою сторін.

**Ліцензійні умови** - установлені з урахуванням вимог законів вичерпний перелік організаційних, кваліфікаційних та інших спеціальних вимог, обов'язкових для виконання при провадженні видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню.

**Ліцензована спеціальність** - спеціальність відповідного освітньо - кваліфікаційного рівня, за якою вищий навчальний заклад певного типу визнаний спроможним провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації.

**Ліцензований напрям** - напрям, за яким вищий навчальний заклад певного типу визнаний спроможним провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації.

**Ліцензований обсяг навчального закладу** - максимальна кількість осіб, яким навчальний заклад спроможний одночасно надавати освітні послуги на наявній матеріально - технічній базі та за умови його кадрового забезпечення відповідно до нормативів.

**Ліцензований обсяг освітньої послуги** - максимальна кількість осіб на кожному курсі навчання, яким може надаватися освітня послуга виходячи з можливостей навчального закладу відповідно до встановлених нормативів. Якщо строк надання освітньої послуги менше року, ліцензований обсяг визначається максимальною кількістю осіб, що навчаються одночасно.

**Ліцензування навчальних закладів** - це система державного визнання спроможності навчального закладу здійснювати освітню діяльність за заявленими обсягами підготовки відповідно до державних вимог щодо кадрового, навчально - методичного та матеріально - технічного забезпечення.

**Ліцензування** - процедура визнання спроможності вищого навчального закладу певного типу розпочати освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації, відповідно до вимог стандартів вищої освіти, а також до державних вимог щодо кадрового, науково - методичного та



матеріально - технічного забезпечення.

**Магістр** - освітньо - кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі освітньо - кваліфікаційного рівня бакалавра здобула повну вищу освіту, спеціальні уміння та знання, достатні для виконання професійних завдань та обов'язків (робіт) інноваційного характеру певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

**Матеріально - технічна база навчального закладу** - включає будівлі, споруди, землю, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло та інші цінності, що використовуються навчальним закладом у процесі вчинення певних дій щодо надання освітніх послуг.

**Метод юридичної деонтології** - це сукупність логічних прийомів і конкретних способів обґрунтування системи знань про теоретичне осмислення і практичне застосування деонтологічних нормативів (стандартів) культури поведінки юриста.

**Метод юридичної деонтології** - спосіб, прийом, за допомогою якого здійснюється процес одержання об'єктивних знань про предмет дослідження юридичної деонтології.

**Методики юридичної деонтології** - способи, засоби пошуку, обробки, систематизації і використання юридично - деонтологічної інформації.

**Методологія юридичної деонтології** - це навчання про принципи, форми і методи наукового пізнання юридично - деонтологічної матерії, теоретичне обґрунтування прийомів і способів дослідження, які використовуються у даній науці.

**Міжнародно - освітнє право** - новітня підгалузь міжнародного публічного права, що регулює міжнародні відносини у сфері надання освітніх послуг згідно чинної міжнародно - правової бази.

**Міліція в Україні** - державний озброєний орган виконавчої влади, який захищає життя, здоров'я, права і свободи громадян, власність, природне середовище, інтереси суспільства і держави від протиправних посягань.

**Міністерство освіти і науки України** - це головний орган у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти, науково - педагогічної діяльності, наукової діяльності у системі вищої освіти та інтелектуальної власності.

**Модуль** [кредитно - модульної системи організації навчального процесу] - це задокументована завершена частина освітньо - професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу.

**Молодий вчений** - вчений віком до 35 років.

**Молодший спеціаліст** - освітньо - кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі повної загальної середньої освіти здобула неповну вищу освіту, спеціальні уміння та знання, достатні для здійснення виробничих функцій певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

**Навчальний день** - складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 9 академічних годин.

**Навчальний курс** - завершений період навчання студента протягом навчального року. Тривалість перебування студента на навчальному курсі включає час навчальних семестрів, підсумкового контролю та канікул.

**Навчальний семестр** - складова частина навчального часу студента, що закінчується підсумковим семестровим контролем. Тривалість семестру визначається навчальним планом.

**Навчальний тиждень** - складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 54 академічних годин (18 кредитів).

**Наукова діяльність** - інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання; і використання нових знань. Основними її формами є фундаментальні та прикладні наукові дослідження.

**Наукова робота** - дослідження з метою одержання наукового результату.

**Науковий працівник** - вчений, який за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) професійно займається науковою, науково-технічною, науково-організаційною або науково-педагогічною діяльністю та має відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання, підтверджену результатами атестації.

**Науково-дослідна (науково-технічна) установа** - юридична особа незалежно від форми власності, що створена в установленому законодавством порядку, для якої наукова або науково-технічна діяльність є основною і становить понад 70 відсотків загального річного обсягу виконаних робіт.

**Науково-організаційна діяльність** - діяльність, що спрямована на методичне, організаційне забезпечення та координацію наукової, науково-технічної та науково-педагогічної діяльності.

**Науково-педагогічна діяльність** - педагогічна діяльність у вищих навчальних закладах та закладах післядипломної освіти III - IV рівнів акредитації, пов'язана з науковою та (або) науково-технічною діяльністю.

**Науково-педагогічні працівники** - особи, які за основним місцем роботи у вищих навчальних закладах третього і четвертого рівнів акредитації професійно займаються педагогічною діяльністю у поєднанні з науковою та науково-технічною діяльністю.

**Науково-технічна діяльність** - інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань у всіх галузях техніки і технологій. Її основними формами (видами) є науково-дослідні, дослідно-конструкторські, проектно-конструкторські, технологічні, пошукові та проектно-пошукові роботи, виготовлення дослідних зразків або партій науково-технічної продукції, а також інші роботи, пов'язані з доведенням наукових і науково-технічних знань до стадії практичного їх використання.

**Національна академія наук України** - вища наукова організація України, яка організує і здійснює фундаментальні та прикладні дослідження з найважливіших проблем природничих, технічних і гуманітарних наук, а також

координує здійснення фундаментальних досліджень в наукових установах та організаціях незалежно від форм власності.

**Ненормований робочий день** - особливий режим робочого часу, який встановлюється для певної категорії працівників у випадках неможливості нормування трудового процесу.

**Нотаріальна таємниця** - сукупність відомостей, отриманих під час вчинення нотаріальної дії або звернення до нотаріуса заінтересованої особи, в тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права і обов'язки тощо.

**Нотаріат в Україні** - це система органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені цим Законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

**Нотаріус** - це уповноважена державою фізична особа, яка здійснює нотаріальну діяльність у державній нотаріальній конторі, державному нотаріальному архіві або незалежну професійну нотаріальну діяльність, зокрема посвідчує права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняє інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

**Об'єкти права інтелектуальної власності** - винаходи, корисні моделі, промислові зразки; раціоналізаторські пропозиції; сорти рослин, породи тварин; комп'ютерні програми; компонування (топографії) інтегральних мікросхем.

**Оперативно-розшукова діяльність** - це система гласних і негласних пошукових, розвідувальних та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів.

**Органи прокуратури України** - становлять єдину централізовану систему, яку очолює Генеральний прокурор України, з підпорядкуванням нижчестоящих прокурорів вищестоящим; здійснюють свої повноваження на підставі додержання Конституції України та чинних на території республіки законів, незалежно від будь-яких органів державної влади, посадових осіб, а також рішень громадських об'єднань чи їх органів; захищають у межах своєї компетенції права і свободи громадян на засадах їх рівності перед законом, незалежно від національного чи соціального походження, мови, освіти, ставлення до релігії, політичних переконань, службового чи майнового стану та інших ознак; вживають заходів до усунення порушень закону, від кого б вони не виходили, поновлення порушених прав і притягнення у встановленому законом порядку до відповідальності осіб, які допустили ці порушення.

**Організаційно-правова форма** - форма здійснювання господарської (зокрема підприємницької) діяльності з відповідною правовою основою, яка визначає характер відносин між засновниками (учасниками), режим майнової відповідальності по зобов'язаннях підприємства (організації), порядок створення, реорганізації, ліквідації, управління, розподілу одержаних прибутків, можливі джерела фінансування діяльності тощо.

**Освіта** - це основа розвитку особистості, суспільства, нації та держави,

запорука майбутнього України, відтворює і нарощує інтелектуальний, духовний та економічний потенціал суспільства.

**Освітній рівень вищої освіти** - характеристика вищої освіти за ознаками ступеня сформованості інтелектуальних якостей особи, достатніх для здобуття кваліфікації, яка відповідає певному освітньо - кваліфікаційному рівню.

**Освітня послуга** - здійснення освітнім закладом навчання, підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації кадрів або надання додаткової освітньої послуги.

**Освітня характеристика** - це основні вимоги до якостей і знань особи, яка здобула певний освітній рівень.

**Освітньо-професійна програма підготовки** - це перелік нормативних та вибіркових навчальних дисциплін із зазначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, форм підсумкового контролю.

**Педагогічні працівники** - особи, які за основним місцем роботи у вищих навчальних закладах першого і другого рівнів акредитації професійно займаються педагогічною діяльністю.

**Підприємницька діяльність** - самостійна ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, здійснювана суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

**Підстави виникнення трудових правовідносин** - передбачені нормами права юридичні факти: правомірні, узгоджені, усвідомлені дії роботодавця і фізичної особи, яка влаштовується на роботу, що виражають їх вільне волевиявлення та спрямовані на встановлення трудових правовідносин між ними.

**Післядипломна освіта** - спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення і оновлення її професійних знань, умінь і навичок або отримання іншої спеціальності на основі здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду.

**Правові категорії** - це фундаментальні наукові поняття теорії правознавства, які виражають найбільш загальні властивості і відносини явищ правової дійсності в їх взаємозв'язках, змінах і розвитку.

**Принципи юридичної деонтології** - ідеї і положення, які повинні бути основними соціальними орієнтирами поведінки юриста в різних ситуаціях при здійсненні професійної діяльності. Основними принципами юридичної деонтології є принципи гуманності, законності, справедливості, істинності, толерантності, професійної сміливості.

**Пропозиція (зауваження)** - звернення громадян, де висловлюються порада, рекомендація щодо діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, депутатів усіх рівнів, посадових осіб, а також висловлюються думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян, вдосконалення правової основи державного і громадського життя, соціально-культурної та інших сфер діяльності держави і суспільства.

**Професійна підготовка** - здобуття кваліфікації за відповідним напрямом підготовки або спеціальністю.

**Професія «юрист»** - рід трудової діяльності в правовій сфері суспільства, що потребує юридичних знань, умінь і навичок, необхідних для професійного виконання прав й обов'язків.

**Професія** (для цілей класифікації професій) - здатність виконувати подібні роботи, які вимагають від особи певної кваліфікації. Робота є статистичною одиницею, що класифікується відповідно до кваліфікації, необхідної для її виконання.

**Професор** - вчене звання, яке на основі рішення Вченої (наукової, науково-технічної) ради, яка діє в системі міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади або установи, присвоює спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі освіти і науки у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

**Процесуальна форма** - це сукупність процесуальних, забезпечених системою юридичних гарантій вимог до дій учасників процесу, спрямованих на досягнення конкретного правового результату та ін.

**Реєстр докторів наук та професорів** - це система збирання, накопичення, оброблення, аналізу та використання інформації про науково - педагогічних та педагогічних працівників вищих навчальних закладів незалежно від форми власності та підпорядкування, які мають науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора.

**Рівень акредитації** - рівень спроможності вищого навчального закладу певного типу провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації.

**Робочий час** - час, протягом якого працівник згідно з правилами внутрішнього трудового розпорядку зобов'язаний виконувати свої трудові обов'язки відповідно до законодавства, колективного та трудового договору.

**Скарга** - звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб.

**Соціальна діяльність** — це єдність теоретичного і матеріально - практичного процесів, які здійснюються соціальними суб'єктами з метою цілеспрямованого використання та зміни навколишнього середовища в інтересах людей.

**Спеціальні методи юридичної деонтології** - це методи, що використовуються безпосередньо даною юридичною наукою, їх вибір залежить від завдань, об'єкта і предмета дослідження. Основними спеціальними методами юридичної деонтології є: історичний, логічний, системний, формально-юридичний, метод аналізу і синтезу, порівняльний, статистичний, соціально-психологічний.

**Спеціальність** - знання та практичні навички, які необхідні для виконання певної трудової функції в межах даної професії.

**Стандарт вищої освіти** - сукупність норм, які визначають зміст вищої освіти, зміст навчання, засіб діагностики якості вищої освіти та нормативний термін навчання.

**Студент (слухач)** - особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого навчального закладу і навчається за денною (очною), вечірньою або заочною, дистанційною формами навчання з метою здобуття певних освітнього та освітньо - кваліфікаційного рівнів.

**Суддя** - громадянин України, який відповідно до Конституції України та закону призначений чи обраний суддею, займає штатну суддівську посаду в одному з судів України і здійснює правосуддя на професійній основі.

**Судова система України** - її складають суди загальної юрисдикції та суд конституційної юрисдикції. Суди загальної юрисдикції утворюють єдину систему судів. Єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні є Конституційний Суд України. Судова система забезпечує доступність правосуддя для кожної особи в порядку, встановленому Конституцією та законами України.

**Університет** - багатопрофільний вищий навчальний заклад, який провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям певної вищої освіти та кваліфікації широкого спектра природничих, гуманітарних, технічних, економічних та інших напрямів науки, техніки, культури і мистецтва, проводить фундаментальні та прикладні наукові дослідження, є провідним науково-методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, відповідний рівень кадрового і матеріально-технічного забезпечення, сприяє поширенню наукових знань та здійснює культурно-просвітницьку діяльність. Можуть створюватися класичні та профільні (технічні, технологічні, економічні, педагогічні, медичні, аграрні, мистецькі, культурологічні тощо) університети.

**Філія вищого навчального закладу** - відокремлений структурний підрозділ, що створюється з метою забезпечення потреб у фахівцях місцевого ринку праці та наближення місця навчання студентів до їх місця проживання.

**Фундаментальні наукові дослідження** - наукова теоретична та (або) експериментальна діяльність, спрямована на одержання нових знань про закономірності розвитку природи, суспільства, людини, їх взаємозв'язку.

**Функції юридичної деонтології** - основні напрямки її теоретичного і практичного призначення, орієнтовані на якісне виконання юристом свого професійного обов'язку.

**Функції юридичної діяльності** — це відносно відокремлені, однорідні дії, спрямовані на певні сфери суспільного життя. Розрізняють дві групи функцій: загально соціальні та спеціально юридичні.

**Юридична деонтологія** - галузь юридичної науки і навчальна дисципліна, яка є системою знань про кодекс професійної поведінки правознавця, тобто про систему правових, політичних, психологічних, етичних, естетичних, інформаційних та інших норм-вимог, що загалом визначає соціально-правовий режим професійного спілкування юриста з колегами і клієнтами, а також про основні види юридичних професій та характер юридичної практики у співвідношенні її з наукою і освітою.

**Юридична діяльність** — це вид соціальної діяльності, який здійснюють

юристи з використанням юридичних засобів, дотримуючись в установлених законом випадках юридичної форми з метою розв'язання різних юридичних проблем.

**Юридична наука** - це система спеціалізованих наукових знань, виражених у логічно взаємозалежних, формалізованих поняттях, категоріях, наукових конструкціях, концептуально оформлених теоріях про походження та об'єктивні закономірності розвитку держави і права, їх сутність, соціальну значущість, місце і роль в суспільному житті.

**Юридична практика** - це здійснювана компетентними суб'єктами юридична діяльність щодо прийняття, тлумачення і реалізації правових розпоряджень, узятя в єдності з накопиченим соціально- правовим досвідом.

**Юридична справа** — це життєвий випадок, який існує у вигляді окремої самостійної ситуації (наприклад, правопорушення, суперечка), яка потребує розгляду і вирішення відповідно до норм права компетентним органом.

**Юридичний процес** - система послідовних, взаємозалежних, урегульованих правовими (процедурними і процесуальними) нормами процесуальних дій уповноважених і зацікавлених у вирішенні юридичних справ суб'єктів (учасників процесу), спрямованих на досягнення юридичного результату.

**Юридичний фах** - певний вид професійно-трудової діяльності в межах професії юриста з чітко позначеними повноваженнями, що потребує конкретних правових знань, вмінь і навичок необхідного рівня і напрямку професійно-правового мислення і діяльності.

**Юриспруденція** - цей термін вживається в двох аспектах: як сукупність юридичних наук і як комплексне поняття, яке охоплює юридичну практику, юридичну освіту і юридичну науку (теоретична і практична юриспруденція).

**Юрист** - фахівець, що одержав повний набір юридичних знань, вмінь і навичок відповідно до державних стандартів освіти та володіє правом займати певні посади в різних сферах юридичної практики, тобто займатися визначеною юридичною практичною діяльністю.

## СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

### Юридична діяльність

1. Бандурка О.М. Юридична деонтологія [Текст] : підруч. для вищ. закл. освіти МВС України / О. М. Бандурка, О. Ф. Скакун ; Національний ун-т внутрішніх справ. - Х. : Видавництво Національного університету внутрішніх справ, 2002. - 336 с. - Бібліогр.: с. 329. - ISBN 966-610-068-1.
2. Бризгалов І.В. Юридична деонтологія [Текст] : короткий курс лекцій / І. В. Бризгалов ; Міжрегіональна академія управління персоналом. - 2.вид., випр. - К. : МАУП, 2000. - 48 с. - ISBN 966-608-064-8.
3. Гусарєв, С. Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності) [Текст] : навч. посібник / С. Д. Гусарєв, О. Д. Тихомиров. - 2. вид., перероб. - К. : Знання, 2006. - 488 с. - (Серія "Вища освіта ХХІ століття"). - ISBN 966-346-091-1.
4. Скакун, О. Ф. Юридическая деонтология [Текст] : учебник / О. Ф. Скакун, И. Н. Овчаренко. - Х. : Основа, 1999. - 304 с. - ISBN 5-7768-0583-Х.
5. Сливка С.С. Юридична деонтологія [Текст] : підруч. / С. С. Сливка ; Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. - Вид. 3-тє, перероб. і доп. - К. : Атіка, 2008. - 296 с. - ISBN 966-326-180-3.

### Підприємницька діяльність

1. Конституція України.
2. Закон України «Про підприємництво» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
3. Закон України «Про власність» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/697-12>
4. Закон України «Про підприємства в Україні» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/887-12>
5. Закон України «Про інвестиційну діяльність» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
6. Закон України «Про господарські товариства» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>



7. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
8. Положення про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності [Електронний ресурс]. - Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/276-94-%D0%BF>
9. Андрушків Б. М. Основи організації підприємницької діяльності або абетка підприємця: [навчальний посібник] / Б. М. Андрушків, Ю. Я. Вовк, В. В. Гецько та ін. - Тернопіль: Вид. ТНТУ, 2010. - 300 с.
10. Антошкіна Л. І. Як організувати власний бізнес: Посібник для початкового підприємця / Л. І. Антошкіна, Л. М. Каліна. - К.: Негатайп, 2011. - 160 с.
11. Варналій З. С. Основи підприємництва: Навч. посіб. - К.: Знання-Прес, 2012. - 293 с.
12. Вінник О. М. Інвестиційне право: навчальний посібник - 2-ге вид., перероб. та доп. / О. М. Вінник. - К.: Правова єдність 2009. - 616 с.
13. Колот В. М. Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура: навч. посіб. [2-ге вид., перероб. та доп.] / В. М. Колот, І. М. Рєпіна, О. В. Щербина - К.: КНЕУ, 2009. - 444 с.
14. Ларіна Я. С. Основи бізнесу: навч. посіб. / Я. С. Ларіна, С. В. Мочерний, В. М. Фомішина, С. І. Чеботар. - К.: ВЦ «Академія», 2009. - 384 с.
15. Максимов Б. В. Психологія бізнесу і підприємництва: . Учебное пособие / Б. В. Максимов. - К.: ИД «Професіонал», 2005. - 256 с.

ДОДАТОК А

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ  
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ  
ЧОРНОБИЛЯ  
ВІДДІЛЕННЯ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА  
з дисципліни  
Основи підприємницької та юридичної діяльності

Студента (ки) 5-го курсу (т. н. 4 р. 9 м.)  
1 групи ОР «бакалавр»  
спеціальності 081 «Право»  
Петренка П. П.  
Шифр 777

м. Черкаси - 2021 рік

